

ВПЛИВ І НАСЛІДКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

IMPACT AND CONSEQUENCES OF DISTANCE LEARNING

Перехідний період, з аудиторної роботи до дистанційного навчання, в системі професійної освіти вимагає нестандартного, творчого та інноваційного підходу до вирішення організаційних, методичних і технологічних завдань. При цьому не існує однозначних і типових рішень для цих завдань з огляду на багато об'єктивних причин: відбуваються комплексні перетворення в структурі всієї системи освіти, змінюється навчальний процес.

Дистанційне навчання – це добре організована й контрольована самоосвіта з використанням комп'ютерної техніки й комунікаційних мереж. Основною перевагою дистанційної форми навчання над очною формою є, передусім, її зручність: студент самостійно вибирає час і місце для навчання, що дає йому змогу працювати чи паралельно вчитися на стаціонарі в іншому місті чи навіть країні.

Студентам і абітурієнтам пропонується програма навчання, як по спеціальностям, так і по окремих курсах. Деякі навчальні заклади будують процес навчання на основі комп'ютерного забезпечення. Це означає, що викладач і студент у реальності не контактують один з одним, а отримують і передають інформацію електронною поштою. Документи про закінчення освіти студентам висилаються теж поштою. На Україні дистанційна освіта надзвичайно актуальна.

Зазначимо головні переваги дистанційної форми навчання: доступність всім верствам населення; відсутність необхідності відвідувати лекції і семінари; демократичний зв'язок «викладач – студент»; комплексне програмне забезпечення; провідні освітні технології; індивідуальний процес навчання; гнучкі консультації.

Відсутня науково обґрунтована та чітко сформульована стратегія дистанційної освіти в Україні. У країні не має відповідних програм загальнодержавного та регіонального рівнів. Невисокий рівень комп'ютеризації суспільства та системи освіти зокрема, низьке освоєння навчальними закладами сіткових інформаційних технологій, неформованість національного освітнього простору в Web-середовищі та ін. не дають змоги нині реалізувати значні потенційні можливості дистанційного навчання. Окремі ініціативи та позитивні результати їх реалізації загалом проблему не розв'язують.

Ключові слова: дистанційне навчання, онлайн навчання, наслідки, іноземна мова, можливості, освіта, інновації, інтерактивний метод.

The transition period, from classroom work to distance learning, in the system of vocational education requires a non-standard, creative and innovative approach in solving organisational, methodological and technological problems. At the same time, there are no unambiguous and typical solutions for these problems due to many objective reasons: there are complex transformations in the structure of the entire education system, the educational process is changing.

Distance learning is a well-organized and controlled self-education using computer technology and communication networks. The main advantage of distance learning over full-time education is, first of all, its convenience: the student independently chooses the time and place for study, which allows him to work or study at the hospital in another city or even country.

Students and applicants are offered a curriculum, both in specialties and in individual courses. Some educational institutions build the learning process on the basis of computer software. This means that the teacher and the student do not actually communicate with each other, but receive and transmit information by e-mail. Graduation documents are also sent to students by mail. In Ukraine, distance education is extremely relevant.

Note the main advantages of distance learning: accessibility to all segments of the population; no need to attend lectures and seminars; democratic connection "teacher – student"; complex software; leading educational technologies; individual learning process; flexible consultations.

There is no scientifically based and clearly formulated strategy for distance education in Ukraine. The country does not have relevant programs at the national and regional levels. Low level of computerisation of society and education system, in particular, low development of network information technologies by educational institutions, unformed national educational space in the Web-environment, etc. do not currently allow to realise significant potential opportunities for distance learning. Some initiatives and positive results of their implementation in general do not solve the problem [1].

Key words: distance learning, online learning, consequences, foreign language, opportunities, education, innovation, interactive method.

УДК 378.147:004.771

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/36.55>

Петрова Ю.Ю.,

викладач кафедри іноземних мов
Одеського національного
економічного університету

Руденко Г.О.,

старший викладач
кафедри іноземних мов
Одеського національного
економічного університету

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Популярність дистанційного навчання в останні роки різко зросла. Ця форма навчання є найбільш гнучкою та доступною для багатьох бажаючих отримати знання, але вона має певний вплив на здобувачів і наслідки. Багато сказано на користь дистанційної освіти, і, мабуть, не менше про недоліки подібної форми навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

За останні роки в нашій країні відбулися значущі зміни у сфері освіти, а саме учні, студенти, здо-

бувачі мали перейти на дистанційне навчання. Ці зміни відбуваються через пандемію та мають не завжди позитивний вплив на навчання. Основне завдання викладачів – розкрити потенціал усіх учасників педагогічного процесу, дати їм змогу проявити творчі здібності, незважаючи на форму навчання. Вирішення цих завдань не можна здійснити без варіативності освітніх процесів, тому і з'являються різні інноваційні процеси в освіті.

В.А. Сластьонін розглядає інновацію в педагогічному процесі як введення нового в цілі, зміст,

методи і форми навчання і виховання, організацію спільної діяльності викладача та студента [2].

Мета статті. Більшість викладачів оцінили перехід на дистанційне навчання як привід для занять самоосвітою з метою отримання нових навичок і компетенцій. Мета цієї статті – визначити взагалі вплив та наслідки дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Методологічне та технологічне вдосконалення дистанційного навчання, його тісний зв'язок із сучасними досягненнями науки і виробництва зумовлюють і вимоги до ЗВО із впровадження і забезпечення оновлення навчальних програм за новими вимогами, надання йому реального прикладного, впроваджувального, задачного характеру.

Основним критерієм інновації є новизна, яка має рівнозначне ставлення як до оцінки наукових педагогічних досліджень, так і до передового педагогічного досвіду.

Інноваційні процеси в освіті розглядають у комплексі його соціальної зумовленості, адже система освіти відповідає комплексу життєвих соціальних потреб.

На сучасному етапі в науці про освіту виникає необхідність створювати педагогічні інноваційні технології, що забезпечують в освітньому процесі повноцінний розвиток особистості кожного студента, його активності сидячи дома за комп'ютером.

Педагогу необхідно створити таку методику онлайн-навчання, за якої студенти прагнули б отримати нові результати своєї роботи і надалі успішно могли застосовувати їх у практичній діяльності.

Нині ми маємо замислюватися над тим, що чекає наших студентів. Відомо, що в майбутньому здобувачам потрібно величезний запас знань не тільки за вибраною ними спеціальністю, але і в області сучасних технологій.

Знання іноземної мови нині необхідні під час працевлаштування. Це підвищує мотивацію до вивчення мов міжнародного спілкування. Відповідно, зростає і потреба використовувати іноземну мову не тільки в побутовій, але й у професійній сфері. Нові завдання припускають зміни до вимог володіння мовою, визначення нових підходів до змісту та організації матеріалу. Але, викладаючи студентам, важливо враховувати те, що сучасне онлайн-навчання затрудняє засвоєння нової інформації.

Західними методистами було запропоновано інтерактивний підхід в онлайн-навчанні, який в останні часи став широко застосовуватися у викладанні іноземної мови.

Основна мета інтерактивної методики – розвинути навички самостійного навчання, пошуку відповідей і навчання через екран. При цьому має бути взаємне спілкування студентів один з одним. Взаємодіючи, студенти збільшують свій словниковий запас у процесі читання, прослуховування

автентичного лінгвістичного матеріалу і виконання спільних завдань. Під час інтерактивної взаємодії студенти використовують свої мовні знання в ситуаціях, які наближені до реального життя.

Необхідно зазначити, що інтерактивні вправи та завдання, спрямовані не тільки і не стільки на закріплення вже вивченого матеріалу, скільки на вивчення нового, і в цьому полягає основна відмінність інтерактивної методики навчання іноземної мови від традиційної.

На думку фахівців, інтерактивні методи в онлайн-навчанні, які використовуються в навчальному процесі, мають відповідати таким вимогам:

- активна, творча, ініціативна участь студентів у процесі отримання знань;
- максимальна наближеність результатів навчання до сфери практичної діяльності;
- співпраця студентів і викладача в плануванні і реалізації всіх етапів процесу онлайн-навчання.

У навчальні заклади науковці рекомендують упроваджувати комплексні рішення, які містять апаратне і програмне забезпечення, а також методичний супровід. Використання комп'ютера в навчальному процесі є доцільним, якщо це допомагає розвитку творчих здібностей, логічного мислення, професійних умінь і навичок, інтеграції в навчальному процесі. Навчати необхідно як вміння працювати з певними програмними продуктами і в певному середовищі, так і технологій роботи з різною інформацією: аудіо- і відео-, графічною, текстовою, табличною тощо.

Яким би шляхом не розвивалася інформатизація освіти, комп'ютер ніколи не замінить «живого» спілкування з викладачем. Якщо викладач може добре розповісти про певні події, це прекрасно, а якщо ні, жоден комп'ютер за нього цього не зробить. Але технічні прилади допоможуть викладачу яскраво проілюструвати свою розповідь. Отже, педагогу, як мінімум, необхідна медіатека з простим інтерфейсом і можливістю широкого доступу. Комп'ютер – це той прилад, який має допомогти в розв'язанні головного завдання – навчити вчитися.

Самостійна робота студентів може проводитись:

- 1) індивідуально, без будь-якої сторонньої допомоги;
- 2) індивідуально під керівництвом викладача-предметника;
- 3) індивідуально з інформаційною та технічною підтримкою фахівця з комп'ютерних технологій, «інженера знань»;
- 4) індивідуально в інтерактивному режимі з викладачем-тьютором.

Для проведення індивідуальної самостійної роботи між викладачем і студентом здійснюється віртуальний зв'язок (дистанційне навчання), зумовлений отриманням попередньої інформації під час лекції, а також тим навчальним завданням, яке поставлено, тобто:

1) ознайомлення, огляд, вивчення, аналіз наукової, науково-популярної, навчальної літератури, інших інформаційних джерел; складання на основі опрацьованої літератури конспектів – опорних, планів-конспектів, сигнальних конспектів, тез;

2) виконання творчих завдань – підготовка схем, таблиць, графіків, діаграм, що є результатом систематизації, узагальнення й аналізу різної за змістом інформації;

3) написання наукових робіт: наукових оглядів, доповідей, статей, тез, рефератів; студентських наукових робіт – курсових, дипломних.

Здатність студентів самостійно успішно освоювати дисципліни, в тому числі і «Іноземна мова», включаючи самостійну організацію навчального процесу, тобто вміння вчитися, забезпечується тим, що універсальні навчальні дії як узагальнені дії відкривають йому «можливість широкої орієнтації як у різних предметних областях, так і в будові самої навчальної діяльності, що включає усвідомлення її цільової спрямованості, ціннісно-смыслових і операціональних характеристик» [2].

Ми провели експеримент серед студентів ОНЕУ, де з'ясували наслідки дистанційного навчання. Викладачами була розроблена підсумкова контрольна робота, яку студенти писали, коли навчалися на I курсі в аудиторії під повним «надзором» викладачів:

Студенти I курсу, спеціальності «Готельно-ресторанна справа» (I семестр)

Афтаєва Марта	91	A
Борисевич Анастасія	92	A
Маслова Надія	78	C
Міхова Олена	79	C
Морозенко Катерина	74	C
Островська Олена	78	C
Погоріловська Марія	0	-
Прохоренко Іван	0	-

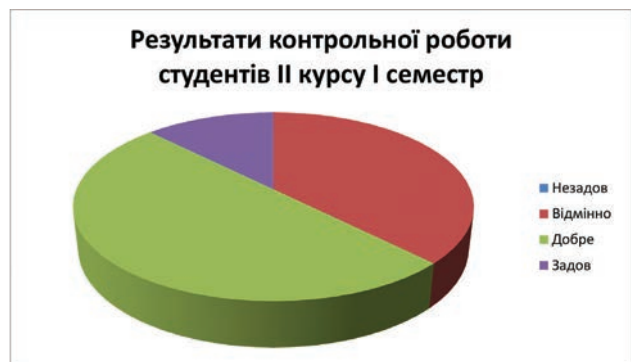
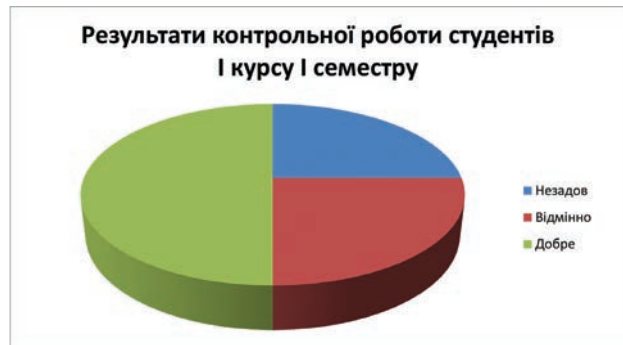
Увесь другий семестр студенти займалися дистанційно. Самостійно виконували завдання, розробляли проекти.

На II курсі ця група студентів заново писала розроблену за робочою програмою контрольну роботу. Ось результати.

Студенти II курсу, спеціальності «Готельно-ресторанна справа» (I семестр)

Афтаєва Марта	90	A
Борисевич Анастасія	91	A
Маслова Надія	82	B
Міхова Олена	80	C
Морозенко Катерина	72	D

Островська Олена	80	C
Погоріловська Марія	80	C
Прохоренко Іван	60	E



Як бачимо, динаміка успішності зростає. Студенти, в яких на I курсі була оцінка «незадовільно», завдяки дистанційному навчанню виправили свої результати.

Проаналізувавши отримані дані, можна судити про досить високу ефективність дистанційного навчання загалом, так і ефективність застосовуваних способів, методів, видів, інструментів, напрямів і моделей дистанційного навчання.

Висновки. Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що інтерактивний підхід до навчання іноземної мови в умовах дистанційного навчання виробляє сумарний ефект, що дає змогу формувати вміння працювати у співпраці, розвивати комунікативну компетенцію, сприяти набуттю толерантності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Кузьміна Ірина Проблеми та переваги дистанційного навчання. *Новітні освітні технології* : збірник матеріалів наук.-практ. конф. Київ, 2011. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1031>
- Сластєнин В.А. Педагогика. Москва : Школа-Пресс, 2000. С. 492.